

י"ב שבט ה'תשע"ו 22.1.16

מגזין מס' 364

שבת שירה/פרשת בשלח

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייב כספניא

התורה לרוב תדבר

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

התורה פונה אל רוב בני האדם, התורה לא פונה אל צדיקים כי הם יחידי סגולה, ממש ספורים בכל דור. התורה פונה לאנשים נורמליים. אדם נורמלי זה אדם שיש לו בעיה קשה ביותר לחיות בהווה, משום שלחיות בהווה זה אומר להתגבר על אהבת עצמי. ולהתגבר על אהבת עצמי זהו בעצם מחסום, שבכדי לעבור אותו צריך להשקיע עבודה בשני דברים: שלב ראשון - להודות שאני פצוע, להודות שיש לי בעיות, להודות במחלות שלי, להודות במגבלות שלי. ידיעת המחלה היא - חצי תרופה. שלב שני - לחפש את הפתרונות ולממשם בפועל.

בקרו אותנו באתר החדש

www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לניא

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור ידופק לימודי קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע אחד בלבד מידי יום חמישי בשעה 21:15 בדיוק! במושב חמד שבמרכז הארץ, על הכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה. השיעור גם משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:30, תפילת ערבית בשעה 21:00) במושב חמד, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ט"ו בשבט - שער הצמיחה והתענוג

ראש השנה לאילנות

עיקרו של ט"ו בשבט הוא סיומה של השנה לענין מעשרות פירות העץ - עד יום זה ירדו רוב גשמי השנה, עלה השרף באילנות, ומתחילה צמיחת הפרי. לפיכך אין מעשרים מפירות העץ שחנטו (היינו שגדלו כדי שליש גידולם המלא) קודם יום זה עם אלו שחנטו לאחר מכן.

מנהגי היום

אין אומרים 'תחנון' בתפילת שחרית ולא בתפילת המנחה ביום שלפניו (שכן ט"ו בשבט מתחיל עם רדת החשיכה בערב שלפניו, ככתוב "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד"). אין עושים ביום זה הספד למת, ואם חל בשבת אין אומרים "אב הרחמים" שיש בו הזכרת נשמות המתים. כמו כן חתן ביום חופתו אינו מתענה ביום זה.

מנהג ישראל להרבות בט"ו בשבט באכילת מיני פירות האילן, בפרט מפירות שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל. אם ניתן, יש להדר אחר פרי חדש שעדיין לא אכלנו ממנו השנה ולברך עליו גם ברכת 'שהחיינו'.

"כי האדם עץ השדה"

בנוגע לרובד הפנימי של ההלכות והמנהגים הקשורים ביום זה, למדונו חז"ל אשר בראש השנה לאילנות ישנו משום לקח רוחני גם לאדם. ומובא הדבר בדברי חכמינו ז"ל (ובהדגשה יתירה בפנימיות התורה), שדימו את האדם לאילן ככתוב "כי האדם עץ השדה".

מבואר בתורת החסידות כי בט"ו בשבט ראש השנה לאילנות, נפתח מדי שנה בשנה ביום זה (כבכל יום טוב או מועד מיוחד) 'שער' מיוחד דרכו נשפעת בעולם הזה

(גם בעולמות העליונים) נתינת כח חדשה לענין הצמיחה והתענוג. אשר על כן, ובהתאם לפתגמו של בעל התניא לפיו "יש לחיות עם הזמן", יש לייקר שעת כושר זו על ידי ניצולה לשם התבוננות במסריו הפנימיים של חג האילנות.

להלן כמה נקודות יסוד עיקריות מקווי הדמיון שבין האדם לאילן, בהן כדאי להתבונן ולתת אל לבנו על מנת להחדירן לעבודתנו שבכל ימות השנה:

"מעלין בקודש"

ראשית, אל לו לאדם לקפוא על שמריו ולהסתפק בדרגתו הנוכחית. כשם שסימן חיותו של העץ ה"בריא" היא גדילתו וצמיחתו התדירה, כך עבודת האדם הראויה היא זו שיש בה תנועה של הילוך וצמיחה מתמדת. סימן הקדושה בהנהגת האדם היא עלייתו מזמן לזמן בעבודתו מחיל אל חיל, בכמות ובאיכות, בבחינת "מעלין בקודש".

שלימות העבודה

ועוד, והוא העיקר, שלימותו של האילן מתבטאת דוקא בהיותו "עץ עושה פרי אשר זרעו בו". שהרי גרעיני פירותיו הם שמבטיחים המשך צמיחת דורות נוספים של עצים נושאי פרי דוגמתו. וכך הוא גם אצל 'האדם עץ השדה', עיקר שלימותו מתבטאת דוקא כאשר עבודתו נושאת פירות, ובשתיים:

פירות האדם - מעשיו הטובים בפועל

(א) כשם שכנות אמת נמדדת בחיי המעשה כפשוטם, כך המצוות והמעשים הטובים הם פירות ה'חינוך העצמי' של האדם ה'פנימי', וכדברי חז"ל "המעשה הוא

ושמחה בתוך אפרוריות חיי היום יום, ניצל, לפי ערך עבודתו בזה, מלהיות מאויים ומכווץ. לעומת זאת, העובד עבודתו בקבלת עול לבדה, כיון שאי אפשר לו לאדם לחיות ללא תענוג, הרי שפרעה וחיילותיו (הצד ההרסני שבכל אחד ואחת מאתנו) אינם חדלים מלרדוף אחריו להחזירו ל'מצרים'.

אודות החובה הגמורה המוטלת על כל אדם להחדיר תענוג ותוספת חיות בעבודתו לבוראו, מבאר הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו באחת משיחותיו:

ענין התענוג בעבודת האדם לבוראו

...מחיטה ושעורה עושים לחם, שהוא דבר המוכרח לקיום האדם, ואילו פירות האילן (עיקר) ענינם – לפעול הנאה ותענוג אצל האדם.

וכמבואר בכמה מקומות בביאור לשון הברכה "בורא נפשות רבות וחסרון על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי" – ש"חסרון" קאי (מוסב ומתייחס) על הדברים המוכרחים לקיום האדם, ו"להחיות בהם כו'" קאי (מוסב ומתייחס) על דברים הגורמים להנאה ותענוג (בהוספה על המוכרח לקיום האדם).

ועל פי זה מובן שאף על פי שחיטה ושעורה הם דברים המוכרחים לקיום האדם (מה שאין כן פירות האילן, שיכול להתקיים בלעדם) – אף על פי כן, ישנה מעלה יתירה בפירות האילן, מאחר שהם גורמים הנאה ותענוג לאדם (מה שאין כן חיטה ושעורה שענינם רק למלא את החסרון שלא יהיה רעב).

...כאשר יהודי אוכל פירות האילן בחמישה עשר בשבט ("ראש השנה לאילן"), וקודם אכילת הפירות מודה ומברך להקב"ה שברא פירות אלו, ולאחרי אכילתו מסיים ב"ברכה אחרונה" – הנה בידעו שאכילת הפירות אינה דבר המוכרח לקיומו (על דרך הלחם), אלא ענין של הנאה ותענוג ("להחיות בהם נפש כל חי"), זאת

העיקר". מעשיו הטובים של האדם הם הביטוי המוחשי של ערכיו בתוך 'סדנת החיים' בעולם הזה הגשמי והחומרי, והם שמעידים כאלף עדים על אמיתת הגותו הרוחנית.

תופח על מנת להתפייח

ב) אמנם, ככל שתהיה עבודת האדם עם עצמו גבוהה ונעלית, עדיין לא הגיע הוא לשלימותו כל עוד חסירה בעבודתו ההשפעה על הזולת. עיקר שבחו של "האדם עץ השדה" הם תלמידיו (פירותיו) ותלמידי תלמידיו (פירי פירותיו). המעמיד את תלמידו על רגליו שלו ומעוררו לעבודה פנימית עם עצמו (המתבטאת, כאמור, בקיום מצוות ומעשים טובים) ועד שפועל גם על זולתו (שנעשה גם הוא למשפיע המרומם את סביבתו), מתקיים בו מאמר חז"ל "אילן אילן במה אברכך – שכל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך!".

טעם פשוט למנהג אכילת הפירות בט"ו בשבט

ירידת הנשמה הטהורה להתלבש בגוף ונפש בהמית בעולם הזה התחתון, תכליתה שליחות האדם להאיר ולרומם את הגשמי. ובאשר עבודת שליחות זו כרוכה בהתמודדות עם קשיים מרובים בגוף ובנפש ורצופה נסיונות על כל צעד ושעל, נדרש האדם החפץ בחיי קדושה יציבים לקבל על עצמו בבחירתו החופשית את עול האחריות (בכל הנוגע למעשה בפועל) בקבלת עול שלמעלה מטעם ודעת.

אמנם, אף שגדלה לאין שיעור מעלת העבודה בקבלת עול, עם זאת, יש לדעת כי אין היא אלא ראשית העבודה, תחילת יציאת האדם ממצרי 'קטנות המוחין' שמצד אנוכיותו. אשר על כן, מבואר בתורת החסידות כי אין להסתפק בקבלת עול לבדה. עלינו להכניס בעבודתנו עריבות, שמחת חיים וחדוות יצירה המגוננות על האדם מפני שחיקה. המלמד עצמו להחדיר הנאה, תענוג

שתביא ותגרום לענין התענוג ("להחיות בהם נפש כל חי" - בדוגמת הענין דפירות האילנות), תענוג נברא, ולמעלה מזה - תענוג בורא.

...ותענוג הבורא חודר את מציאותו של הנברא, היינו, שהנברא מתענג בתענוג הבורא (שנעשה על ידו), ועד שזה מתבטא בתענוג גשמי - תענוג הגוף כפשוטו...

אומרת, שבנוגע לגופו ישנם דברים המוכרחים וישנם דברים שהם לשם תענוג - הרי מעצמו מובן שכן הוא (במכל שכן וקל וחומר) בנוגע לנשמתו.

ולכן מסקנת הדברים היא - שאין לו להסתפק באופן עבודתו בלימוד התורה וקיום המצוות שעד עתה, אלא עליו להוסיף בזה ביתר שאת וביתר עוז - הוספה

The screenshot shows the website interface for Tanya.org. At the top, there is a navigation menu with links for 'בית', 'אודות', 'תענוג', 'התענוג', 'התורה', 'התשובה', 'התורה והמצוות', 'התענוג והתענוג', 'התענוג והתענוג', 'התענוג והתענוג'. The main content area features a large video player with a play button and a title 'הרב יציר כלב - ספר התניא בזו...'. Below the video player is a grid of smaller video thumbnails, each with a title and a play button. To the right of the grid is a QR code and a social media section with a Facebook icon and a list of posts. At the bottom, there are more video thumbnails and a 'תענוג' button.

התחדשנו!

בוטאו לבקר
באתר המשודרג

www.tanya.org

הסיפור השבועי

אתרוג מט"ו בשבט

ברוסיה ובאוקראינה לא היה קל להשיג אתרוגים כלל, על אחת כמה וכמה אתרוגים מהודרים. לפיכך היו החסידים – שאהבתם לרבותיהם בערה בהם ושכל מאודם השתוקקו לזכותם באתרוג מהודר – נותנים על כך את דעתם כבר כמה חודשים קודם החג.

במיוחד עסקו בכך הסוחרים שביניהם, מי שלרגל עסקיהם נעו ונדו בארץ. הם פקחו עין בכל מקום שאליו נקלעו, אולי ימצא שם אתרוג מהודר הראוי לרבים.

וכשהיה מי מהחסידים זוכה להגיש לרבו אתרוג נאה, היתה השמחה כפולה ומשולשת. הצדיק שמח בהידור המצוה ובחיבת החסיד, והחסיד שמח בשמחת רבו.

באותה שנה יצא ר' אלימלך, סוחר הבדים, ומחסידיו של הצדיק רבי מרדכי מצ'רנוביל, למסע עסקים של כמה חודשים. מיד לאחר הפסח יצא לדרכו מתוך כוונה לשוב לצ'רנוביל לקראת חודש החגים.

כחודש לפני שובו, בתחילת חודש אלול, נזדמן לו אתרוג מובחר שבמובחרים. ר' אלימלך נשא תודה מיוחדת לה' על הזכות שהפיל בחלקו להסב לרבו עונג רוחני. במיטב כספו שילם על האתרוג, עטפו בזהירות בצרור פשתן וטמנו היטב בין חפציו. משם המשיך להשלים את סידוריו האחרונים.

כשבוע לפני חזרתו הוצע לו אתרוג נוסף – צהבהב, בנוי לתלפיות, נקי מכל פגם. הלוא כבר קניתי אתרוג נאה לרבי, הרהר ר' אלימלך בלבו, וכמדי שנה אברך גם אני על אתרוגו של הרבי; מה צורך לי אפוא באתרוג נוסף?

לפתע הבריק במוחו רעיון. בחזרתי עתיד אני לעבור דרך רוז'ין, נזכר. שם יושב הצדיק הגדול ששמו נודע בכל קצווי ארץ, ושואף אני עצמי נתברכתי לא אחת מפיו.

אקנה לו את האתרוג ואתננו לו בדרכי לצ'רנוביל. החליט ועשה, וקנה גם את האתרוג הזה.

לאחר כמה ימים יצא ר' אלימלך בדרכו לשוב לביתו. באחת מתחנותיו פגש חבורה של ידידים, חסידי צ'רנוביל. אגב שיחה על הא ועל דא סיפר לידידיו על הצלחתו בעסקיו, ומעל הכול – על שזכה לקנות לרבים אתרוג מהודר.

ביקשו החסידים לראות את האתרוג שעליו עתיד רבם לברך בחג. הוציא הסוחר מתיקו את שני האתרוגים ואגב כך סיפר לידידיו את השתלשלות הדברים. עתה, כששני האתרוגים עמדו גלויים זה לצד זה, ברור היה כי האתרוג השני מהודר מן הראשון.

"את האתרוג הראשון תן לצדיק מרוז'ין ואילו את השני, המהודר יותר, שמור לרבנו!", יעצו החסידים בטבעיות. נתקבלו דבריהם על דעתו של ר' אלימלך וכך אמנם התכוון לעשות.

בהגיעו לרוז'ין נכנס פנימה לקבל את ברכת הצדיק. באותה הזדמנות הוסיף כי הביא עמו אתרוג נאה – מתנה לרבי. הביט בו הצדיק בפנים שוחקות. "נו... טוב מראה עיניים", הגיב, בעוד ר' אלימלך מגיש לו את האתרוג (הראשון).

נטל הצדיק מרוז'ין את האתרוג, הביט בו מכל עבר ומבט של פליאה על פניו. "האומנם זה האתרוג שלי?", שאל כמופתע. "זה האתרוג שקניתי בעבורי?!", חזר ושאל.

מעיו של ר' אלימלך החלו מתהפכים בקרבו, בהבינו כי הצדיק, בעיניו הזכות, הבחין כי אין זה האתרוג שנקנה בעבורו. התבייש ר' אלימלך להודות על האמת, ולכן גמגם

הוסיף הרבי, ובכך כמו הבהיר סופית כי עיני הצדיק רואות גם דברים נעלמים.

סומק הציף את פניו של ר' אלימלך כשנאלץ לגולל באוזני רבו את השתלשלות הדברים. בסיום דבריו אמר לו הרבי:

"דע, ר' אלימלך, כי בכל שנה ושנה, בט"ו בשבט, נגזר בשמים איזה אתרוג יהיה לכל אחד ואחד בחג הסוכות הבא. הצדיק מרוז'ין ידע בדיוק איזה אתרוג נגזר לו. כשראה את האתרוג שהבאת לו, נתמלא לבו חשש שמא נשתנה דינו. פשפש במעשיו ולא מצא כל סיבה לשינוי. על כן לא רצה לקבל מידיך את האתרוג שקנית לי, אתרוג שלא נועד לו. אך מכיון שסוף סוף החזיק אותו צדיק את האתרוג שלי בידי הקדושות, שוב אין זה אותו אתרוג כפי שהיה קודם לכן, ואני חשתי בכך".

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

משהו על 'טעות' שנפלה ובתוך כך הוציא מתיקו את האתרוג השני ונתנו לצדיק.

בבת אחת התחלפה הבעת הפליאה שעל פני הצדיק בהבעה של קורת רוח. "אכן, אתרוג לתפארת... הדר שבהדר", אמר הצדיק והרעיף על ראשו של ר' אלימלך שפע ברכות.

המשיך הסוחר לדרכו והגיע לצ'רנוביל. ללא עיכובים מיותרים נכנס ובא אצל רבו והגיש לו – בלי אומר ודברים – את האתרוג (הראשון) שקנה למענו. הביט רבי מרדכי בחסידו ובאתרוג, חליפות, ועל פניו נח סימן שאלה.

"מי כבר נגע באתרוג שלי?", שאל.

נחרד ר' אלימלך נוכח מה שנראה כגילוי של רוח הקודש, ועדיין לא היה בטוח בכך. "ספר לי כיצד נתגלגל אתרוג זה לידיך ומה עבר עליו מאז ועד הגיעו לכאן",

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בשלח

הארכת מסע בני ישראל דרך המדבר

עם ישראל יוצא את מצרים במסעו לקבלת התורה בהר סיני ומשם לארץ ישראל. למרות שהדרך הקצרה לארץ ישראל היא זו העוברת לאורך חוף הים התיכון דרך ארץ פלשתים, מאריך הקב"ה את המסע דרך מדבר סיני. זאת כדי שלא יקלע העם היוצא ממצרים, כבר בראשית דרכו, לעימות עם הפלשתים, שמא יפוג לבו וירצה לשוב למצרים.

בני ישראל זוכרים את השבועה שהשביע יוסף את בני דורו להעלות עצמותיו לקבורה בארץ ישראל, ולוקחים את ארונו של יוסף עמם בצאתם מארץ מצרים.

לאחר חנייתם בסוכות מתקדמים בני ישראל בחציית המדבר בכיוון ים סוף וחונים באיתם. עמוד ענן אלוקי מיישר להם את דרכם בימים, ובלילות מאיר להם עמוד האש ומכוונם.

הטעיית פרעה

ביום השלישי, על מנת להטעות את פרעה וחיילותיו ולהכניסם למלכודת, מצוה ה' את משה לשנות למראית עין את כיוון המסע חזרה למצרים. בני ישראל חונים בקרבת 'פי החירות' על שפת ים סוף, כביכול לקראת חזרתם למצרים. באותה שעה שוב מכביד ה' את לב פרעה והוא מתחרט כי איפשר את יציאת עבדיו ממצרים. והנה, בראות פרעה כי בני ישראל עושים את דרכם כשפניהם חזרה למצרים, מניח הוא אשר טועים הם בדרך ושרויים במדבר במבוכה.

פרעה יוצא בראש חייליו, עבדיו ובני עמו לרדוף אחר

בני ישראל. הוא אינו מעלה כלל על דעתו כי הוא ואנשיו דוהרים אלי סופם המר.

בני ישראל נתפסים לחרדה

כאשר מגלים בני ישראל, לחרדתם, כי פרעה וחיילותיו השיגום וכבר חונים הם בטווח ראייה מולם, נופלת רוחם בקרבם ורבים בעם מבקשים לשוב מצרימה. הם באים בתלונות אל משה ומטיחים בו "המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר...!?"

ה' מורה למשה להרגיעם ולחזק את רוחם, בהבטיחו כי לעולם לא יוסיפו עוד לראות את מצרים ובתוך זמן קצר יראו במו עיניהם כיצד נלחם בעבורם ה'.

"והמים להם חומה מימינם ומשמאלם"

הלילה יורד על בני ישראל כשהם במצוקה עצומה. מחנה מצרים חונה מאחור בסמוך להם ורק העמוד האלוקי עומד חוצץ בין שני המחנות. מלפנים ים סוף חוסם את דרכם אל הארץ המובטחת ומימינם ומשמאלם סוגר עליהם המדבר... משה פונה בתפילה אל ה'. אלא שהקב"ה מודיעו כי אין זה הזמן לתפילות כי אם "דבר אל בני ישראל וייסעו" - עתה, מצוהו ה', עליו לומר לבני ישראל להתקדם אל תוך הים... והנה אך נוטה משה בציווי ה' את ידו על ים סוף, ולפתע מנשבת רוח מזרחית חזקה המבתרת באורח נס את ים סוף ומותירה בתוכו מעבר יבש. בני ישראל מתקדמים בציווי ה' אל תוך הים ומוצאים את עצמם עוברים "בחרבה בתוך הים", "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם".

המצרים ממהרים לצאת למרדף אחריהם ונכנסים גם הם

והנה, בהגיעם למרה מוצאים הם במקום מעיין, אלא שלאכזבתם מי המעיין מרים ובלתי ראויים לשתיה. ושוב מתכעסים בני ישראל ומטיחים במשה רבנו את תלונתם על ההעדר החמור של מי השתיה. הקב"ה מורה למשה ליטול פיסת עץ מסויים ולהטילו למים. ואכן בעשותו כן מתמתקים המים ונעשים ראויים לשתיה.

עתה (עוד קודם קבלת התורה בהר סיני) מצוה ה' את משה להורות לבני ישראל כמה ממצוותיו: מדיני שבת, פרה אדומה ומדיני המשפט שבין אדם לחברו. ה' מבטיחם כי זכות שמירת מצוותיו תגונן עליהם מפני כל חוליי מצרים.

העם ממשיך במסעו וחונה בנווה מדבר ושמו אילים. במקום שניים עשר מעיינות מים ושבעים תמרים.

מזון שמימי במדבר

בט"ו באייר מגיעים בני ישראל למדבר סין. באותה שעה כלתה הצידה שהכינו בצאתם ממצרים. ושוב, בהעדר מזון מלינים העם על משה ועל אהרן.

על כך משיב ה' למשה כי מעתה ירד מדי בקר לחם ניסי מן השמים על מחנה ישראל. כמו כן, מידי ערב יקבל העם אף מנת בשר, בדמות עופות השלו אשר ינחתו בהמוניהם עם רדת חשיכה על המחנה.

מטר המזון היורד מלמעלה על גבי מצע של טל ומעליו שכבת טל נוספת, מתמיה את בני ישראל הפונים איש אל אחיו בתמיהה "מן הוא?!". כלומר מהו הדבר הזה. ומכאן שמו של המזון השמימי – 'מן'.

משה מורה לעם את ציווי ה' אשר יש ללקוט מן ה'מן' רק בשיעור קבוע, עומר לכל נפש. גם אין להותיר ממנו ליום המחרת משום שאת ה'מן' 'מזון האמונה' אין לאגור, על המאמין להמתין להופעתו מדי בקר מחדש. אלא שלמורת רוח משה נמצאים כאלה אשר אינם עומדים בנסיון ומכינים ומותירים מן ה'מן' ליום המחרת. עד

אל תוך לשון היבשה הניסית. אלא שלפתע, באשמורת הבוקר, כאשר כל מחנה מצרים כבר נמצאים בין חומות המים ובני ישראל עושים את דרכם אל חוף מבטחים, מטיל ה' מהומה בתוך המחנה המצרי. אופני מרכבותיהם נשמטים והם וכלי מלחמתם מתנהלים בכבדות... המצרים חשים כי יד אלוקית נלחמת בהם ופונים לנוס מתוך הים באימה ופחד חזרה למצרים. אלא שכבר מאוחר מדי... משה נוטה בציווי ה' את ידו על הים וחומות המים שבות וחוזרות למצבן הטבעי, תוך שהן קוברות תחתיהן ומטביעות במים אדירים את כל מחנה מצרים.

בעומדם על קרקע יציבה מעברו השני של ים סוף, צופים בני ישראל בתדהמה במחזה הנורא. מזועזים ויראים עד עמקי נשמתם אל מול העוצמה האלוקית האדירה, מתמלא לבם באמונה עזה בה' ובמשה עבדו.

שירת משה וישראל ושירת מרים

לנוכח נס נקמת ה' הנוראה במצרים, פותחים משה ובני ישראל בשירת שבח והודיה לה' על נפלאות הצלתם. שירה זו, הנקראת 'שירת הים' (וכתובה בספר התורה בצורתה האופיינית, צורת שירה), שזורים בה דברי הלל וקילוס לכחו הגדול של הקב"ה, תיאור נס קריעת ים סוף, טביעת המצרים ונס הרווח וההצלה לבני ישראל. עוד מתוארים בה האימה והפחד שנפלו על כל העמים אל מול גדולת ה' האדירה המשדדת את מערכות הטבע למען עם סגולתו, וכן תיאור כניסתם העתידה של בני ישראל אל הארץ המובטחת ובנין בית המקדש וכו'.

לאחר שירת הגברים, מתארת התורה את שירת מרים הנביאה, אחות משה ואהרן. עימה נוטלות נשות ובנות ישראל תופים בידן ומזמרות ומחוללות בשבח והודיה לה'.

נסיון המים המרים

בני ישראל ממשיכים במסעם, וכבר שלושה ימים מחפשים הם במדבר מקור מים חיים להרוות צמאונם.

חדור שנאת משטמה ללא תנאי, עושה דרך ארוכה מאד עד למקום חניית העם ברפידים. כל מגמתו להלחם בהם על מנת לשבש את מסעם אל הארץ המובטחת. משה שולח את יהושע בראש צבא נבחר להלחם בעמלק. הוא עצמו עולה עם אהרן וחור (בנם של מרים וכלב בן יפונה), אל מרומי גבעה הצופה אל שדה הקרב. במהלך הקרבות, יד לוחמי ישראל על העליונה כל עוד ידי משה מורמות למרום (כאות וכסימן לאמונת בני ישראל בקב"ה), וכשמתעייפות ידי משה והוא מורידן אזי גוברים העמלקים. בראותם זאת מושיבים אהרן וחור את משה על אבן גדולה ותומכים בידיו להחזיקן מורמות אל על, זה מצדו האחד וזה מצדו האחר. וכך נמשך הדבר עד להכרעתם של העמלקים בקרב עם שקיעת החמה.

ה' מצוה את משה לכתוב את דבר נצחון ישראל על העמלקים בספר לזיכרון עולם, וכן את חובת מחייתם המוטלת על בני ישראל עד סוף כל הדורות. חוצפתו של עמלק שאינה יודעת גבולות היא שהביאתו להעז להלחם יחידי בבני ישראל, בעוד כל עמי העולם יראים ומפוחדים מפני גדולת ה' האינסופית שנתגלתה במוחש לעין כל בניסי יציאת מצרים וקריעת ים סוף. משה בונה מזבח תודה לה' על נצחון ישראל על העמלקים, וכן לזכר עולם אשר "מלחמה לה' בעמלק מדור דור".

מהירה, מתעפש ה'מן' אשר הותירו, רוחש תולעים ונעשה בלתי ראוי לאכילה.

כמו כן, ביום שישי ערב שבת, מצוה ה' על ידי משה, ילקט כל אחד לעצמו 'לחם משנה', מנת 'מן' כפולה שתספיק גם לשבת. ביום הקדוש לא ירד המן ואין לצאת ולחפשו. אולם גם בענין זה נמצאים כאלה שיוצאים למרות האזהרה ללקוט גם בשבת, אלא שעד מהירה מגלים הללו כי ביום השבת אין כל 'מן' בסביבות המחנה.

מחללי השבת מכעיסים את ה', ועל כן שב משה ומזהיר את בני ישראל אודות שמירת השבת.

משה מצטווה להניח מן ה'מן' בצנצנת למשמרת, זכרון לנס המזון השמימי שפירנס את בני ישראל משך ארבעים שנות שהותם במדבר.

על הסלע הך

בהגיעם לרפידים, שוב מתלוננים בני ישראל על העדר מים, ושוב פונה משה אל ה' בבקשת מים. הפעם מצווה ה' להכות במטהו על הסלע כדי להוציא ממנו מים. ואכן, בעשותו כן, יוצאים באורח נסי מים מן הסלע להשקות את העם. בשל רפיון אמונתם של בני ישראל ותלונותיהם על ה' נקרא המקום מסה (מלשון נסיון) ומריבה.

להכרית את זכר עמלק

חטאי ישראל מביאים עליהם צרה חדשה. העם העמלקי,

מארז ניגוני חב"ד

מ"ח ניגונים של התבוננות וכיסופים!!

4 דיסקים ב-120 ש"ח בלבד (כולל משלוח)

להזמנות: 052-56-75-770

שירת העם עם משה

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"אז ישיר משה ובני ישראל" (שמות טו, א)

בפרשתנו מסופר על 'שירת הים', השירה ששרו בני ישראל לאחר שזכו לנס קריעת ים סוף. כך מתארת התורה את השירה הזאת: "אז ישיר משה ובני ישראל... ויאמרו לאמר". כלומר, משה פתח ואחריו שרו כל ישראל. בדברי חז"ל יש שלוש דעות באשר לצורה המדוייקת של המשך השירה:

רבי עקיבא אומר, שמשה בלבד אמר את כל השירה, והעם קרא "אשירה לה" אחרי כל פסוק.

רבי אליעזר אומר, שבני ישראל עצמם חזרו וקראו כל פסוק שמשה אמר – "הן עונין אחריו כל מה שהוא אומר".

רבי נחמיה אומר, שמשה רק התחיל לבדו באמירת השירה, אך את המשכה אמרו כולם יחד, וכפי שמפרש רש"י: "שרתה רוח הקודש על כולם, וכיוונו יחד את השירה ככתבה".

התאחדות עם נשיא הדור

השירה באה לאחר שעם ישראל ראה את "היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים", ועל ידי כך התעלה העם לרמה גבוהה של אמונה בה' ובמשה – "ויאמינו בה' ובמשה עבדו". עם ישראל חש אז את מרכזיותו של משה רבנו, ראש הדור ונשיא הדור, שמאחד את העם ומעניק כוחות לכל העם.

וכאן יש שלוש דרגות בהתאחדות שבין העם למשה:

לפי רבי עקיבא, שלימות ההתאחדות היא כאשר משה לבדו שר את השירה, וכל העם מתבטל אליו וקורא "אשירה לה" אחרי כל פסוק.

רבי אליעזר סובר, ששלימות ההתאחדות היא כאשר גם בני ישראל חוזרים אחרי משה על פסוקי השירה.

ואילו רבי נחמיה סבור, ששיא ההתאחדות הוא כשכל בני ישראל מתמזגים עם משה עד כדי כך, שהשירה פורצת מהם וממנו בעת ובעונה אחת.

דרגות של אמונה

משה רבנו מסמל את נקודת האמונה שטמונה בנפש כל יהודי. שלוש הדעות הנ"ל מקבילות לשלושה אופנים הקיימים בגילוי נקודת היהדות שבכל יהודי:

אופן אחד – היהודי מאמין באמונה שלמעלה מהשכל, ואף על פי שאינו מבין את הדברים בשכלו, הוא מבטל את שכלו ומאמין. השכל מתבטל לגמרי לאמונה, ומה שמניע את היהודי הוא האמונה בלבד.

אופן שני – האמונה היא הבסיס לדרך מחשבתו ויוצרת את הנחות היסוד שעליהן נבנים שכלו ומחשבתו. כאן אין האדם מסתפק באמונה עצמה. הוא משתמש גם בשכלו. אלא שהשכל מבוסס כולו על האמונה.

אופן שלישי – האמונה מתמזגת כל כך עם שכלו ומחשבתו של האדם, עד שהשכל מצד עצמו (לא כשכל הבנוי על הנחות של אמונה) מבין כפי שמתחייב על פי נקודת היהדות. האמונה חודרת ומתעצמת עם השכל, עד שהיא מעצבת אותו לגמרי ברוחה.

התבטלות פנימית

הדרגה השלישית היא העליונה ביותר. שכן בדרגות הראשונות מדובר בשליטה של האמונה על השכל, ואילו בדרגה השלישית יש התבטלות פנימית ומהותית של שכל האדם לנקודת היהדות, עד שהשכל עצמו אינו יכול להבין אלא כפי שמחייבת האמונה.

למעשה, הבריאה כולה צריכה להגיע להתבטלות שלימה ומוחלטת כזאת כלפי הקב"ה, והיא אכן תגיע לכך בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

(מעובד מתוך הספר "שולחן שבת",

על פי לקוטי שיחות כרך ל"א)

חסידות על הפרשה בשלה

לעתיד לבוא לא יהיה דין ועונש ואתה הרם את מטך (יד, טז)

על הגאולה העתידה נאמר (ישעיהו יא) "והניף ידו על הנהר גו' והכהו לשבעה נחלים", ולא נזכר 'מטה'. מהו אפוא סוד ההבדל בין יציאת מצרים לבין הגאולה העתידה? בבואו לקרוע את הים לא נזקק משה למטה, אלא כדי לעורר ולהמשיך דין ועונש על מצרים, כמאמר רז"ל "אין הקב"ה רודה את הרשעים אלא במקל". ואילו לעתיד לבוא, שאז יסיר ה' את הרע מן העולם ויתפרדו כל פועלי אוון, אזי לא יהיה עוד צורך במטה.

(מעובד מתוך "זככה" תרל"ז פרק קי"ט, עמ' קפט)

התבוננות באלוקות מעוררת יראת ה' ואמונה שלמעלה מטעם ודעת ויראו העם את ה', ויאמינו בה' ובמשה עבדו (יד, לא)

"ויראו העם את ה'" - היינו שם הוי' דלתתא, עלמא דאתגליא, שיש בו השגה, ושייך בו לשון יראה, יראת בושת, כמשל הרואה את המלך.

"ויאמינו בה'" - היינו שם הוי' דלעילא, עלמא דאתכסיא, שאינו נראה ומושג, ולא שייך בו בחינת יראה, כי אם בחינת אמונה.

(מעובד מתוך 'תורה-אור' בשלה, סב, א)

שבת שלום!!!

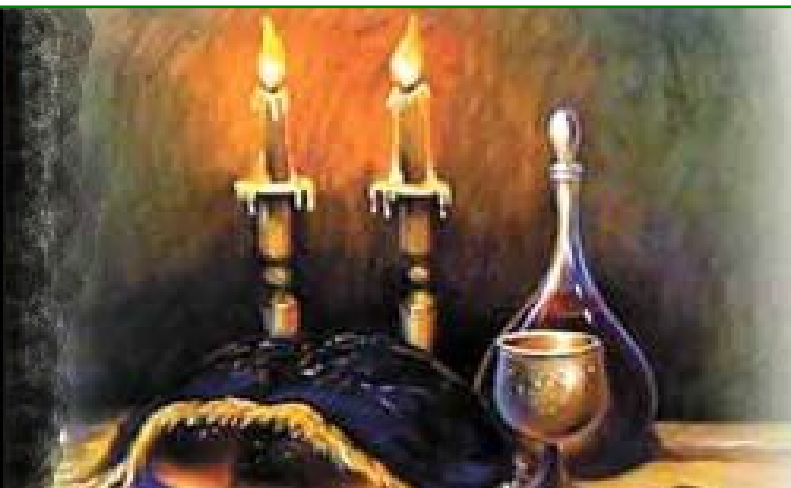
ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:43	16:28	י-ם
17:45	16:42	ת"א
17:43	16:32	חיפה
17:46	16:46	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, ליזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון